

REKONSTRUKCE ZÁMECKÉHO PIVOVARU V LITOMYŠLI

ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU

Tento projekt byl spolufinancován Evropskou unií.

OBSAH

Úvodní slovo	1
Nové šance pro regiony	2
Rekonstrukce zámeckého pivovaru v Litomyšli	4
– Popis výchozí situace před realizací projektu	4
– Cíl projektu	6
– Postup při předkládání žádosti	8
– Realizace projektu	12
– Udržitelnost projektu	17
– Dopady projektu na cílovou skupinu/region	20
– Osobní zkušenosti a doporučení	22

ÚVODNÍ SLOVO

Milí čtenáři,

dostává se Vám do rukou jedna ze sedmi publikací, které pojednávají o úspěchu žadatelů při čerpání financí z Evropské unie. Tato publikace se zaměřuje na realizaci projektu v rámci Společného regionálního operačního programu, konkrétně v oblasti rozvoje služeb pro cestovní ruch – opatření 4.2. O toto opatření byl po celou dobu existence SROP největší zájem. A není divu. Nejen hlavní město Praha, ale celá Česká republika se stává stále více vyhledávanou turistickou destinací, a to jak mezi českými cestovateli, tak turisty ze zahraničí, kteří se k nám častěji a s oblibou vrací. Logicky se se svým projektovým záměrem přihlásilo mnoho subjektů působících v ces-

tovním ruchu. Od roku 2004 se opravovaly hotely, stavěla informační centra, budovaly nové turistické a cyklistické trasy.

Ti, kterým se podařilo uspět se svou žádostí a získali dotaci od Evropské unie, měli plné ruce práce, aby svůj projekt realizovali i ukončili řádně a v závazném termínu. Byla to pro ně jistá administrativní zátěž navíc, ale nakonec se účast v programu vyplatila.

Pojďme se nyní společně podívat na zkušenosti jednoho úspěšného žadatele – na město Litomyšl, jemuž se podařilo zrekonstruovat historický zámecký pivovar.

Ministerstvo pro místní rozvoj

NOVÉ ŠANCE PRO REGIONY

Vstupem České republiky do Evropské unie v roce 2004 se otevřely jejím regionům, podnikatelům i jednotlivcům nové možnosti, jak řešit situace dříve z finančních důvodů neřešitelné. Česká republika získala prostřednictvím strukturálních fondů od Evropské unie na období 2004–2006 finanční prostředky na čtyři tematické a jeden regionální operační program (Společný regionální operační program) a další finanční prostředky pro hlavní město Prahu.

SPOLEČNÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM

Společný regionální operační program byl objemem dotace i počtem předložených žádostí největším programem v České republice spolufinancovaným z prostředků Evropské unie. Bylo možné z něj čerpat až 454 mil. EUR a přijato bylo na více než 5 000 projektových žádostí, z nichž přibližně polovina získala dotaci. Program podporoval projekty, jejichž cílem bylo zlepšit kvalitu života obyvatel regionů prostřednictvím nových ekonomických aktivit spadajících do jedné ze čtyř priorit:

- podpora podnikání
- regionální rozvoj infrastruktury
- rozvoj lidských zdrojů v regionech
- rozvoj cestovního ruchu.

Každá ze čtyř hlavních priorit má dále několik opatření (konkrétních zaměření).

Pro oblast cestovního ruchu byla vyčleněna **priorita 4**, která se úzce profilovala na podporu služeb (např. propagační předměty regionu, poradenská a informační činnost, konference a sympozia pro cestovní ruch) a infrastruktury (např. revitalizace kulturních, technických a průmyslových památek, posílení ubytovacích kapacit, cyklostezky apod.).

V rámci SROP již žádat o peníze nelze, ale pro období 2007–2013 existuje řešení v podobě sedmi regionálních operačních programů a tematických operačních programů, kterých se v České republice realizuje osm. A nemáte-li prozatím představu, co znamená předložit a řídit projekt, podívejte se s námi na zkušenosti města Litomyšl, které jeden takový projekt má již úspěšně za sebou.

Litomyšlský zámek je od roku 1999 zapsán na seznam chráněných památek UNESCO. Bylo tedy důležité udržet v rámci plánované rekonstrukce správnou proporcí mezi „starým a novým“.

REKONSTRUKCE ZÁMECKÉHO PIVOVARU V LITOMYŠLI

POPIS VÝCHOZÍ SITUACE PŘED REALIZACÍ PROJEKTU

Litomyšl je starobylé městečko ležící v Pardubickém kraji ve východních Čechách. První historicky doložená zmínka se ocitá již v Kosmově kronice v roce 981. Na návrší města tehdy stával strážní hrad a vedla tudy obchodní cesta evropského významu.

Svou slávu si město zachovalo doposud, a to především díky areálu renesančního zámku, který je od roku 1999 zapsán do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Jeho součástí je i zámecký pivovar, který byl postaven za vlády Pernštejnů v roce 1585. Podle slov architektů „vznikl ve svých hmotách“ asi už za třicetileté války. Po požáru v roce 1728 ho upravoval pražský

architekt František Maxmilián Kaňka, dalšími přestavbami pivovar prošel koncem 18. a v průběhu 19. století. (Pro zajímavost: tehdy se v něm narodil hudební skladatel Bedřich Smetana.) V roce 1999 získal litomyšlský zámek status památky UNESCO a bylo evidentní, že je třeba pro zámecký pivovar najít novou funkci, podle níž bude objekt upraven a obnoven.

Jednoduché linky, dveře z neopracovaného dřeva, železné výztuže, znovuoobnovená okna, kombinace skla a oceli, to vše jsou výsledky zdařilé rekonstrukce provedené dle návrhu architekta Josefa Pleskota.

V souvislosti se zařazením města Litomyšl vládou agenturou CzechTourism mezi tzv. „výletní místa“, která budou propagována v zahraničí, se dal předpokládat významný nárůst poptávky po ubytovacích kapacitách.

Za situace, kdy ve městě tyto kapacity různého standardu, především levnější ubytování pro mládež, chyběly, bylo třeba tuto část historické památky, dosud nevyužívanou a chátrající, upravit jako ubytovací a společenské centrum.

Oficiální název projektu:	Rekonstrukce zámeckého pivovaru v Litomyšli
Priorita:	4 – Rozvoj cestovního ruchu
Číslo projektu:	CZ.04.1.05/4.2.00.1/0253
Žadatel:	Město Litomyšl
Celkové náklady projektu:	39 205 631 Kč *
Uznatelné náklady projektu:	37 617 936 Kč *
Výše dotace z EU:	28 213 452 Kč *
Rozpočet Pardubického kraje:	3 761 794 Kč *
Rozpočet města Litomyšl:	642 690 Kč *

*údaje převzaty z monitorovací zprávy

CÍL PROJEKTU

Před zahájením realizace projektu si žadatelé o dotaci stanovili velké cíle: Hlavním záměrem projektu bylo rozšířit s využitím mezinárodního věhlasu Litomyšle dnešní nabídku chybějících ubytovacích a dalších služeb pro návštěvníky přímo v historickém jádru města, zvýšit počet tuzemských i zahraničních návštěvníků, prodloužit zde jejich pobyt, rozvíjet kongresovou turistiku a ve spolupráci s největší mládežnickou mezinárodní organizací YMCA vtisknout městu Litomyšl charakter mládí se vší zdravou a ušlechtilou energií. Současně měla být zachráněna rekonstruovaná část památkového souboru UNESCO a větší počet návštěvníků měl rovněž zvýšit možnosti rozvoje cestovního ruchu v širším okolí mikroregionu Litomyšlsko.

Součástí rekonstrukce bylo i vybudování informačního centra, které slouží nejenom ubytovaným návštěvníkům, ale i lidem v širokém okolí.

Zámecký pivovar byl postaven v roce 1585 za vlády Pernštejnů.

Co bylo podle bývalého starosty Litomyšle Miroslava Brýdla nutné zajistit, aby bylo možné zdárně uskutečnit rekonstrukci zámeckého pivovaru v Litomyšli?

Především najít vhodného investora pro celkovou rekonstrukci za podmínky, že zámecký pivovar zůstane v majetku města. Dále přesvědčit radu města a zastupitelstvo, že nalezený partner na rekonstrukci je ten pravý. Bylo třeba přesvědčit památkáře, že je možný razantní stavební vstup do památky, aby rekonstrukce splňovala současné normy a předpisy pro uží-

vání. Nalézt projektanta, který bude schopen uskutečnit průsečík všech snah k naplnění dohodnutého cíle, tj. zrekonstruování mrtvé, i když chráněné hmoty do stavu památky plné současného života, tedy energie lidí.

A nakonec bylo třeba zajistit, aby nový koncept využití zámeckého pivovaru harmonicky zapadal do využívání celého zámeckého komplexu, přesněji celého zámeckého návrší v Litomyšli.

V prostorách zámeckého pivovaru se tedy plánovalo:

- zachovat v budově pivovaru stávající aktivity a navázat na ně novými;
- navázat na investici mezinárodní organizace EAY (European Alliance of YMCA's) a české organizace YMCA team v 1. nadzemním podlaží, a vytvořit tak podmínky pro návštěvu minimálně 2 000 mládežníků z tuzemska i ze zahraničí za rok;
- vytvořit ubytovací kapacity různého standardu přímo v zámeckém areálu

o celkové lůžkové kapacitě 55 osob;

- vytvořit komfortní doplňkové služby pro ubytované a doplňkově pro veřejnost;
- vytvořit podmínky pro výstavy, přednášky, semináře a soukromé akce – tím zlepšit podmínky pro rozvoj kongresové turistiky v památce UNESCO;
- rozvinout stávající vzdělávací, kulturní a společenské aktivity (zvýšit počet aktivit a akcí průměrně o 1 akci za týden), z nichž by alespoň jedna za rok měla charakter kongresu;
- zvýšit počet návštěvníků města Litomyšle a zámeckého areálu (během několika let na více než dvojnásobek s výrazným podílem zahraničních turistů, přijíždějících za aktivitami YMCA), zajistit nárůst z dnešního počtu 20 tisíc návštěvníků za rok na 70 až 90 tisíc za rok;
- vytvořit nová pracovní místa (až 5,5 nového celoročního místa a 2 sezonní pracovní místa).

POSTUP PŘI PŘEDKLÁDÁNÍ ŽÁDOSTI

Jak to všechno začalo?

Od začátku devadesátých let se vedení radnice pokoušelo najít pro objekt bývalého zámeckého pivovaru vhodné využití. V letech 1998 a 1999 byly kompletně opraveny veškeré fasády pivovaru. V roce 1999 se v Litomyšli konal Evropský tensingový festival, kterého se zúčastnilo asi dva tisíce mladých lidí z celé Evropy. Tensing („teenagers singing“ neboli „zpívání náctiletých“) je jedním z programů YMCA zabývajících se prací s mládeží – jde o kombinaci sborového zpěvu, hudby, divadla, tance a jiných výrazových prostředků.

Hned další rok po festivalu došlo mezi hnutím YMCA, reprezentovaným rodačkou z Budislavi Janou Vohralíkovou, generální sekretářkou YMCA v ČR, a městem Litomyšl v čele se starostou Miroslavem Brýdlem k dohodě o společném využití části zámeckého pivovaru pro účely Evropského školičího centra. V dohodě se píše, že „YMCA bude v určených prostorách

prioritně vykonávat vzdělávací, výchovnou a duchovní činnost, která vyplývá z jejího poslání křesťanského sdružení mladých lidí a největší mládežnické organizace na světě“. Hlavním mottem dohody je prolnutí všech prostorů a možnost jejich variabilního využívání všemi stranami. Kromě školičího centra bude v zámeckém pivovaru centrum Smetanovy Litomyšle, společenské sály využívané městem, rodný byt B. Smetany, dva služební byty, apartmán a depozitáře.

Osloven byl architekt Josef Pleskot

Koho oslovit s žádostí o vypracování studie na rekonstrukci zámeckého pivovaru? Tuto otázku měl tehdejší starosta Miroslav Brýdl vyřešenou poměrně rychle. „Řekl jsem si, že to musí být někdo, kdo u nás patří k absolutní špičce. Nádherná Kaňkova úprava objektu si nezasloužila zásah jen tak někoho!“ vzpomíná dnes Brýdl. Hlavním principem návrhu architekta Josefa Pleskota bylo zachovat částečně prů-

V dohodě se píše, že „YMCA bude v určených prostorech prioritně vykonávat vzdělávací, výchovnou a duchovní činnost, která vyplývá z jejího poslání křesťanského sdružení mladých lidí a největší mládežnické organizace na světě“.

Provozovatelem zámeckého pivovaru je Evropské školicí centrum o.p.s., které bylo založeno městem Litomyšl a European Alliance of YMCA's.

myslový charakter objektu. „Vždyť se zde vařilo pivo, byla to průmyslová budova, fabrika,” říká Pleskot. To je také důvod, proč zde najdete jednoduché linky, dveře z neopracovaného dřeva, přiznané železné výztuže atd. Na druhé straně zde uvidíte architektonické prvky, které mají deklarovat novou funkci a nové využití objektu.

Jde především o řešení přístupu světla do objektu (nová i znovuobnovená okna, obloukové okno v hlavním průčelí) nebo o monumentální vestavbu ve vnitřním atriu (kombinace skla a oceli). Důležité bylo udržet správnou proporci mezi starým a novým.

Ing. Miroslav Brýdl, emeritní starosta města Litomyšl, člen Rady města Litomyšl a Rady Pardubického kraje, si na začátky projektu dobře pamatuje:

„Byl jsem u toho, když se zámecký areál zapisoval do papírů jako památka UNESCO. Celý areál je cenný.

V papírech bylo, že tento projekt musí mít špičkového architekta, kterým byl pro mne už zmíněný pan architekt Pleskot, který zvítězil v anonymní soutěži na přestavbu domu na náměstí. Bohužel památkáři tento projekt neschválili, a tak jsme jako rada odsouhlasili, že když pan Pleskot nemohl dělat dům na náměstí, tak by mohl dělat

tento projekt. Došlo k symbióze: paní Vohralíková, generální sekretářka YMCA v ČR, našla cestu k panu doktoru Pleskotovi s tím, že jsme jako rada řekli ano, aniž bychom věděli, jak to skončí, a dáme peníze na základní projektovou dokumentaci (studijní). Celé jsme to projednali – rada, YMCA, já a pan architekt Pleskot a jeho tým. To byl ten základní impulz.“

55 stálých lůžek, 5 nových pracovních míst, zázemí pro sportovní aktivity a vzdělávací a kongresové akce, to vše je výsledek zdařilé rekonstrukce historického objektu z 16. století.

Postřehy a doporučení při tvorbě projektu

„Při přípravě projektu jsme dbali hlavně na důkladné zpracování záměru investora. Autoři projektu museli zformulovat jeho obsah, předpoklady a rizika. Naše zkušenost je, že během vlastní stavby se na místě dotvářejí detaily, a tím vzniká i hodně změn, které s sebou nesou poměrně velkou administrativní zátěž. Na druhou stranu, když chce být žadatel připraven k výzvě, musí se občas pohybovat zčásti v předpokladech – a provoz potom ukáže jinou zkušenost. A může pak vznikat i určité napětí,“ doplňuje Ing. Brýdl.

Plánované výstupy projektu:

- nová ubytovací kapacita města a regionu (55 míst v ubytovně i apartmánech)
- rekonstruované jádro a západní část historické budovy zámeckého pivovaru – zachráněná památka UNESCO
- prostory pro turistické, společenské akce, mezinárodní setkání aj. (víceúčelový sál, sídlo YMCA) – rozvoj kongresové turistiky
- kvalitní zázemí pro programy určené mladým (ubytovna, fitness centrum, sauna, sál)
- zvýšení počtu a prodloužení pobytu tuzemských i zahraničních návštěvníků

Cílem projektu spolufinancovaného z prostředků EU bylo i zvýšení počtu a prodloužení pobytu tuzemských i zahraničních návštěvníků.

Předpoklady, rizika:

- zájem turistů a návštěvníků o lokalitu a region
- zájem turistů a návštěvníků o společenské, kulturní a vzdělávací akce
- zájem mladých lidí o aktivity organizace YMCA
- volné pracovní síly
- vyřešení nepředpokládaných problémů souvisejících s rekonstrukcí starého objektu
- vyřešení střetu zájmu stavby s turistickým provozem zámku a dalších částí pivovaru
- kvalitní personální obsazení pro provoz a spolupráce s ostatními subjekty
- zájem podnikatelů o služby pro pivovar a jeho hosty

REALIZACE PROJEKTU

Partnery projektu na rekonstrukci zámeckého pivovaru bylo město Litomyšl spolu s YMCA Team o.s. Protože YMCA Team o.s. je pro tak velký projekt malé sdružení, požádala Litomyšl, aby úlohu ručitele převzala mezinárodní organizace European Alliance of YMCA's (EAY) a zároveň se stala partnerem, protože má mezinárodní potenciál i větší finanční možnosti.

EAY je střešní organizací, která pomáhá národním hnutím YMCA v celé Evropě s rozvojem a vzděláváním. Mezi městem Litomyšl, YMCA Team o.s. a European Alliance of YMCA's byla sepsána dohoda o ručitélském závazku. Na celé rekonstrukci zámeckého pivovaru a přípravě provozu se tedy podílely tři organizace.

Aktivity projektu

Investiční fáze (01/05 – 07/06):

- rekonstrukce objektu bývalého pivovaru v Litomyšli (01/05 – 07/06)
- instalace vnitřního zařízení a mobiliáře (01/06 – 07/06)
- propagace (07/05 – 07/06)
- autorský a stavební dozor, inženýring (01/05 – 07/06)

Přechodná fáze (8/06 – 12/06):

- vyúčtování
- zahájení nového provozu

Provozní fáze (od 1/07):

- pořádání nejrůznějších kulturně-společenských a vzdělávacích akcí
- poskytování služeb cestovnímu ruchu (ubytování)
- provoz fitness centra a sauny
- průběžná údržba celého areálu

Žádost o poskytnutí dotace z evropských fondů včetně kompletně zpracované projektové dokumentace byla předložena 16. srpna 2004. Projekt byl označen jako jednoetapový.

Zároveň od 1. září do 5. ledna 2005 probíhaly přípravné práce na zahájení projektu ze strany města Litomyšl v součinnosti s řídicím týmem investora. Současně se konala výběrová řízení na stavební práce.

V rámci stavební fáze byla zrekonstruovaná ubytovací část, a to ve dvou kategoriích (hostelové ubytování – Hotel Garni * a penzionové ubytování –

kategorie Hotel Garni **). K ubytování bylo vybudováno zázemí pro klienty: prostor pro snídani, fitness centrum a sauna, pobytová chodba, dále technické zázemí pro provoz ubytování. Součástí této stavební etapy byla rekonstrukce multifunkčního sálu (Výstavní sál). Bylo pořízeno vybavení těchto prostor: nábytek v pokojích, židle a stoly v zázemí pro klienty a ve Výstavním sále. Pak došlo k vybavení fitness centra stroji a k dokončení kuchyně v prostoru pro servírování snídaní.

Vlastní investiční fáze projektu započala 10. ledna 2005 a trvala až do 31. července 2006:

- realizace stavební části projektu (od zahájení po protokolární předání díla) od 10. 1. 2005 do 31. 7. 2006
- dodávka a instalace vnitřního vybavení (od zahájení po protokolární předání díla) od 1. 1. 2006 do 31. 7. 2006
- dodávka a instalace informační tabulky na budově od 1. 5. 2006 do 31. 7. 2006
- autorský a stavební dozor od 10. 1. 2005 do 31. 7. 2006
- propagace od 1. 7. 2005 do 31. 7. 2006
- předložení žádosti o proplacení pomoci od 1. 8. 2006 do 31. 8. 2006
- inženýring ve vztahu k SROP (neoficiálně již od 1. 8. 2004) od 10. 1. 2005 do 31. 12. 2006
- finanční dokončení projektu od 1. 9. 2006 do 31. 12. 2006

Celá rekonstrukce zámeckého pivovaru (2001–2006) byla rozdělena do čtyř samostatných etap:

Celkem:	54 milionů Kč
Z toho:	
I. etapa	2,1 milionu Kč – město Litomyšl
II. etapa	6 milionů Kč – MŠMT ČR, příjemce dotace YMCA Team 2,9 milionu Kč – European Alliance of YMCA's
III. etapa*	28,2 milionu Kč – evropské fondy, příjemce dotace město Litomyšl 3,7 milionu Kč – Pardubický kraj 5,6 milionu Kč – město Litomyšl
Informační kancelář	4 miliony Kč – Ministerstvo kultury ČR – příjemce dotace město Litomyšl 2 miliony Kč – město Litomyšl

* podrobněji popsáno dále

Autorem studie rekonstrukce pivovaru je architekt Josef Pleskot. Hlavním principem návrhu bylo částečné zachování průmyslového charakteru objektu.

European Alliance of YMCA's zajišťovala přípravu celého projektu a nesla provozní a mzdové náklady v průběhu rekonstrukce a částečného provozu po dokončení 1. a 2. etapy rekonstrukce (od 12/2001 – 12/2006), podílela se na všech investicích YMCA Team o.s. 30 % nákladů. Darovala nové společnosti, Evropskému školicímu centru o.p.s., 1 mil. Kč na rozjezd, to znamená, že finančně pokryla náklady, které nebylo možno zahrnout do projektů, dotací nebo rozpočtu města Litomyšl. YMCA Team byl investorem 2. etapy rekonstrukce. Zajišťoval finanční náklady na dovybavení Evropského školicího centra a další stavební úpravy po skončení 3. etapy rekonstrukce, které nebyly zahrnuty do projektu pro SROP, v celkové hodnotě 0,71 mil. Kč. Dále byl investorem rekonstrukce sportovního hřiště pro Evropské školicí centrum v celkové hodnotě 1,89 mil. Kč.

Výsledkem první etapy v roce 2001 byla knihovna, počítačová učebna a kancelář se zázemím. V druhé etapě rekonstrukce v letech 2003–2004 byla realizována vstupní hala s průchodem na dvoreček, ekumenická kaple, seminární sál a sociální zařízení.

Nejnákladnější a stavebně nejnáročnější třetí etapa (zahájena v roce 2005) přinesla v druhém nadzemním podlaží víceúčelový sál, pobytovou chodbu, fitness centrum se zázemím a saunou a první část ubytování. Z celkového počtu 55 lůžek je 40 k dispozici formou

hostelu (jednolůžkové až čtyřlůžkové pokoje se sociálním zařízením na chodbě) a 15 lůžek je rozmístěno v celkem osmi penzionových pokojích s vlastním příslušenstvím. Ubytování je soustředěno do 2. až 4. nadzemního podlaží.

Souběžně se vznikem Evropského školicího centra došlo i k rekonstrukci prostor rohové místnosti. Na základě projektu architekta Pleskota zde vzniklo Informační centrum, propojené s rekonstruovaným dvorečkem.

V rámci tří etap obnovy objektu došlo k vytvoření vstupní haly, knihovny, počítačové učebny, kanceláří, ekumenické kaple, seminárního sálu, sociálních zařízení, fitness centra se zázemím a saunou, ubytovacích prostor...

Slavnostní otevření a zahájení provozu

Slavnostní otevření Evropského školičího centra proběhlo druhý víkend v září (9. a 10. září 2006), kdy se každoročně koná Den otevřených dveří památek. Tento termín nebyl vybrán náhodou. Společným úsilím mnoha lidí a firem se podařilo otevřít jednu z nejvýznamnějších památek v Litomyšli ši-

roké skupině návštěvníků, a to nejen na jeden víkend v roce. Další spojení, které se nabízí, je Evropa: nejen, že je Den otevřených dveří památek evropským svátkem a rekonstrukce zámeckého pivovaru byla možná díky penězům „z Evropy“, ale příjezdem lidí z různých evropských zemí má Litomyšl opravdu ambice stát se „evropským městem mladých“.

Program slavnostního otevření

sobota 9. září 2006

- dvorek zámeckého pivovaru – přestřižení dvojí pásky, zahájení výstavy Industriální stopy
- kaple v zámeckém pivovaru: VEKA – koncert Vesmírné kapely, KLAUNIÁDA, TELEGRAM – pantomima
- zámecké zahrady: odpoledne pro děti
- kaple v zámeckém pivovaru: L'Oktekt – koncert
- I. zámecké nádvoří: Oboroh – koncert
- zámecký pivovar: Den otevřených dveří
- I. zámecké nádvoří: Tensing, KOS – koncerty
- I. zámecké nádvoří: Vlasta Redl se skupinou Každý den jinak – koncert

neděle 10. září 2006

- kaple v zámeckém pivovaru: Ekumenická bohoslužba
- zámecký pivovar: Den otevřených dveří

Realizací projektu došlo k:

- vytvoření 55 nových stálých lůžek
- obnově historické památky (zámecký pivovar z 16. století)
- vytvoření 5 nových pracovních míst
- vybudování zázemí pro vzdělávací a kongresové akce
- vybudování zázemí pro sportovní aktivity (fitness centrum, sauna)

V rekonstruovaných prostorách litomyšlského zámeckého pivovaru bylo od jeho uvedení do provozu v září 2006 uskutečněno mnoho společenských a kulturních akcí, kterých se zúčastnilo již více než 14 tisíc osob.

UDRŽITELNOST PROJEKTU

Rekonstruované prostory začaly sloužit široké veřejnosti. O udržitelnosti projektu svědčí množství uskutečněných akcí, kterých se do září roku 2008 konalo více než 150, zúčastnilo se jich více než 14 tisíc osob. Nocleh zde vyhledalo téměř 3 000 osob.

Provozovatelem zámeckého pivovaru je nyní Evropské školicí centrum o.p.s., které založily město Litomyšl a European Alliance of YMCA's. (Ve správní radě mají zastoupení obě organizace a zástupce o.s. YMCA Team.) Budovalo se šest let – podle toho, jak se dařilo shánět finanční prostředky.

Společnost Evropské školicí centrum o.p.s. je plně zodpovědná za chod celého projektu.

Účastí mezinárodního hnutí YMCA na projektu se stal zámecký pivovar základnou pro vzdělávací aktivity sdružení YMCA, jež do Litomyšle přivedlo mezinárodní klientelu. Ta představuje výrazný přínos pro udržitelnost projektu a samozřejmě podporuje turistický chod města.

Evropské školicí centrum počítá se semináři a školeními i menšími kongresy různých podnikatelských subjektů

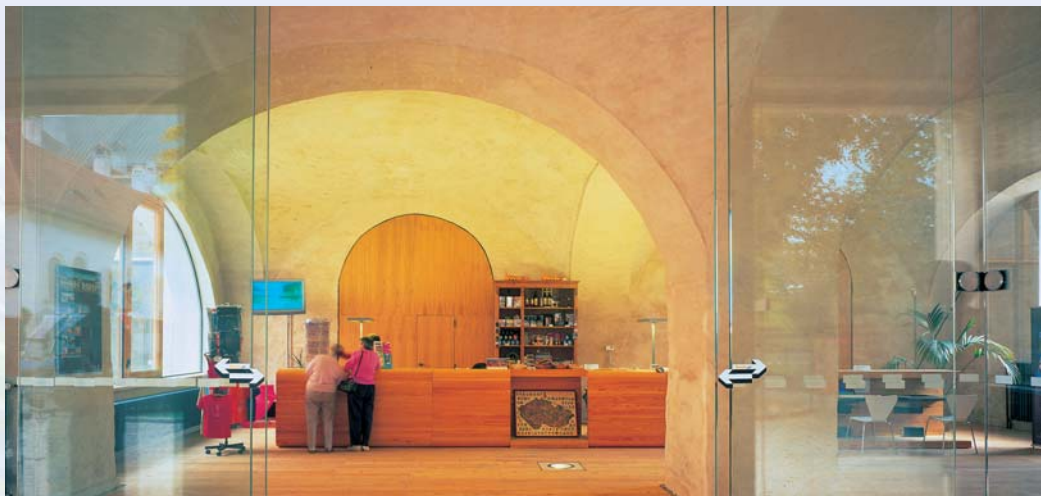
a zařízení. Pro větší kongresy lze spojit prostory školicího centra se zámeckými kongresovými prostory. Plánované výstavy mohou najít své místo i v konferenčních sálech, které jsou pro bezchybnou akustiku vhodné i pro koncerty a recitály.

Pro zájemce o nocleh v památce UNESCO, kteří nejsou účastníky školení či seminářů, je k dispozici volná kapacita pro jednotlivce i rodiny.

Ing. Michaela Severová, vedoucí odboru kultury a cestovního ruchu MěÚ Litomyšl a výkonná ředitelka sdružení České dědictví UNESCO, uvádí, že v loňském roce (2007) činila obsazenost na jednu postel 17 % a na pokoj 22,4 %. Rok 2008 je srovnatelný a stav se malinko zvedá. Za loňský rok tu bylo na kongresech 14 500 lidí, využito bylo ročně cca 2 000 hodin. Takže 2 030 hodin se tu něco dělo (cca 155 akcí), tedy zhruba každý druhý den.

V areálu pivovaru můžeme nalézt dvě kategorie ubytovacích prostor – hostelové ubytování v Hotelu Garni * a penzionové ubytování, kategorie Hotel Garni **.

Rekonstruované prostory slouží široké veřejnosti. Díky spoluúčasti mezinárodní organizace nejen na místní a regionální úrovni, nýbrž i evropské až světové (např. celosvětové setkání exekutivy YMCA).

Popis navazujících projektů

Úspěch zrealizovaného projektu přivedl Litomyšl v roce 2008 k záměru realizovat ve spolupráci s Národním památkovým ústavem projekt „Oživení zámeckého návrší v Litomyšli“, jehož cíle jsou následující:

- revitalizace areálu zámeckého návrší a jeho výraznější zapojení do života města a regionu;
- realizace vzorového projektu identifikace, obnovy, uchování, prezentace a využití kulturního dědictví;
- realizace multifunkční struktury kulturních, společenských, vzdělávacích a osvětových aktivit, jež přinese ekonomickou vyváženost a dlouhodobou udržitelnost kvalitní péče o památkové cenné prostředí návrší.

Tento projekt bude financován z Integrovaného operačního programu „Národní podpora územního rozvoje“, oblast intervence „Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví“.

V rámci tohoto záměru je počítáno s využitím stávajících kapacit školicího centra. To bude rozšířeno o další stravovací prostory, jež by měly sloužit celému zámeckému návrší, a naopak školicí zařízení bude využívat některé nově vytvořené kapacity (zrekonstruovaný kostel, parking, multifunkční sál, restauraci, parkové plochy, dětská hřiště atd.).

DOPADY PROJEKTU NA CÍLOVOU SKUPINU/REGION

Evropské školicí středisko je využíváno městem pro vlastní akce: k setkávání s občany, pro vystupování různých městských spolků a neziskových organizací. Je důležitým zázemím pro Smetanovu Litomyšl v průběhu konání

mezinárodního operního festivalu. Kvalitní proměna objektu zcela naplňuje jeden z cílů záměru: ovlivňuje charakter a atmosféru přiléhajícího městského prostředí. Díky realizaci projektu došlo k částečnému oživení

Akce realizované v roce 2008:

- únor: mezinárodní sociální konference pořádaná Pardubickým krajem
- březen: valné shromáždění Světové aliance YMCA
- duben: konference mladých patologů, konference dětských lékařů, celostátní soutěž pěveckých sborů středních škol
- květen: valné shromáždění Evropské aliance YMCA
- květen, červen: Tensing projekt – 6týdenní stáž Norské univerzity
- červen: Mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl 2008
- září: Nucleus – lékařská konference, mezinárodní seminář YMCA Sport

Jedním z cílů projektu bylo i vytvoření komfortních doplňkových služeb pro ubytované (reprezentativní prostory pro snídani, fitness centrum, sauna) a doplňkově také pro veřejnost.

zámeckého návrší. Je zde bohatá spolková činnost i řada kulturních akcí.

Evropské školicí centrum slouží prioritně pro neziskový sektor a YMCA (spoluzakladatel Evropského školicího centra) je

mládežnická organizace – přínos je tedy nejen místní a regionální, ale v souvislosti s mezinárodní organizací minimálně evropský až světový (každé dva roky se tu např. koná celosvětové setkání exekutivy YMCA).

Díky spolupráci s největší mládežnickou organizací YMCA je mnoho pořádaných akcí cíleno právě na mladé lidi. YMCA v určených prostorách prioritně vykonává vzdělávací, výchovnou a duchovní činnost, která vyplývá z jejího poslání.

OSOBNÍ ZKUŠENOSTI A DOPORUČENÍ

Rozhovor s Ing. Miroslavem Brýdlem, emeritním starostou města Litomyšl, členem Rady města Litomyšl a Rady Pardubického kraje

Vlastní příprava, realizace i následné monitorovací období jsou administrativně poměrně náročné. Kolik osob se projektu od začátku věnovalo?

Nejužší kolektiv představovalo asi dvacet lidí: YMCA, rada města, stavební odbor, architekti, úředníci, kteří o tom taky moc nevěděli, takže to byli vlastně průkopníci. Zpětně si uvědomuji, že to byla samá kontrola. Podle mne občas děláme zbytečné věci. Pokud si celý areál prohlédnete, uvidíte, že to nemohlo být jednoduché. Podstatou bylo zachovat to, co tam

chceme. Celé to dnes vidím jako obrovskou odvahu.

Na realizaci projektu se podíleli statutární zástupci: Ing. Jan Janeček, starosta, Mgr. Vladimír Novotný, místostarosta, kontaktní osoby byly: Radomil Kašpar – manažer projektu, Ing. Michaela Severová – publicita, cestovní ruch, kultura, Ing. Antonín Dokoupil – technický manažer projektu a celá řada dalších, o kterých se v ELZE (elektronická žádost) nic nepíše, ale bez kterých by se projekt nemohl realizovat.

Co byste doporučili a poradili tvůrcům obdobného projektu? Šli byste do takové akce znovu? Splnila se vaše očekávání a cíle stanovené projektem?

Proběhlo to asi s půlročním skluzem, než došlo k vlastnímu plánování, ale jinak šlo vše podle plánu. Navrhovali bychom průběžné financování ze SROP, což by všem žadatelům zjednodušilo situaci. Radnice byla zatížena dlouhodobým úvěrem. Zastupitelé to museli přijmout a museli věřit, že to dopadne dobře. Přestože s tím byly i nějaké problémy, mnohdy větší, než jsme čekali, neodradilo nás to a chceme v rámci Integrovaného operačního programu pokračovat dál s rekonstrukcí zámeckých objektů, které na tento projekt navazují v prostoru celého zámeckého návrší.

Jak úspěšný je projekt, co se týká naplnění cílů?

Jedeme první rok v ostrém provozu... Tento projekt má výhodu v tom, že má částečně zajištěnou klientelu z Evropy a pak také ze Smetanovy Litomyšle, což byl od města moudrý tah.

Jaké jsou osobní zkušenosti jednotlivých osob z tvorby projektu a následně z jeho realizace?

Příprava i realizace obou projektů stály přípravné i realizační týmy mnoho sil. Bylo by zbytečné znovu opakovat již zveřejněné pozitivní i negativní zkušenosti žadatelů a úspěšných příjemců.

Domnívali jsme se, že některé porodní bolesti budou odstraněny a že se z chyby tohoto období všichni poučíme.

Dnes se však zdá, že věci jsou stejné, ne-li horší než v prvním řádném programovacím období. Opět budeme pravděpodobně všichni za pochodu upravovat svoje připravované projekty dle podmínek operačních programů.

Opět bude nemožné připravit tzv. integrované projekty, tedy v rámci jednoho projektu spojit síly veřejného sektoru a podnikatelů. Integrované projekty by podle mého názoru např. v oblasti cestovního ruchu velmi výrazně pomohly zvednout úroveň celých oblastí. Se zjednodušením administrativní náročnosti či snížením byrokratizace se pravděpodobně nedá příliš počítat. Proslýchá se také, že se nebudou rozdělovat žádné peníze v oblasti cestovního ruchu v nadregionální úrovni. To bude problém i pro sdružení České dědictví UNESCO, protože naše památky nejsou soustředěny do jediného NUTS II, či dokonce jediného kraje. V projektu podpořeném EU v prvním programovacím období byly schváleny peníze i na zpracování marketingové koncepce propagace památek UNESCO pro léta 2007–2013, v závěru koncepce budou doporučení pro vypracování dalšího projektu pro nové programovací období. Jak se zdá, nebudeme však mít kde zažádat. Teo-

reticky bychom samozřejmě mohli žádat o finanční prostředky z Regionálního operačního programu v místě, kde má naše sdružení sídlo, ale prakticky? Všichni cítíme, že zcela logicky budou kraje chtít podpořit aktivity na svém území. Konkrétně, proč by NUTS II Severovýchod, kam spádově patří

sídlo sdružení ČDU a na jehož území se nachází jediná památka UNESCO ČR z dvanácti, měl podporovat všech dvanáct památek? A nebylo by dobré hledat úplně opačnou cestu? Tedy hledat možnosti, jak marketingově spojit např. všechny památky UNESCO v České a Slovenské republice? Vždyť přízně jsme si otevřeně, jaké procento cizích návštěvníků vůbec zaznamenalo rozpad Československa?

Začátkem tohoto roku jsme s kolegy žertovali o tom, že by se letos měly s ohledem na evropské fondy zrušit veškeré volby. Ani zdaleka jsme však nedokázali odhadnout, jak velký dopad mohou mít komunální volby na přípravu projektů a parlamentní volby (a neexistence stabilní vlády) na přípravu operačních programů a podmínek nutných k přípravám projektů a čerpání evropských peněz.

Provázely přípravu (sestavení projektu, jeho předložení) a realizaci nějaké obtíže?

Samozřejmě... ale paměť je naštěstí milosrdná – to špatné se rychle zapomíná. Největším problémem v přípravné fázi bylo to, že se podmínky měnily za pochodu. Po vyhlášení výzvy jsme byli nuceni několikrát předělat celou studii proveditelnosti.

Co byste doporučili a poradili tvůrcům obdobného projektu?

Aby si důkladně dopředu promysleli, čeho chtějí realizací projektu dosáhnout.

Mezinárodní sociální konference pořádaná Pardubickým krajem, valné shromáždění Evropské aliance YMCA, Nucleus – Lékařská konference – to jsou jen některé z akcí realizovaných v prostorách litomyšlského zámeckého pivovaru v roce 2008. Vytíženost centra je velká, zcela klidných dnů je málo.

nout. Žádný realizátor projektu by neměl již v přípravné fázi zapomínat na udržitelnost projektu. V tomto bodě je třeba velmi důkladně „hlídat“ i firmy, které tvoří projektové žádosti. Je velmi snadné s ohledem na bodovací tabulky naslibovat všechno možné. Často je však drahé a někdy dokonce nemožné tyto sliby dodržet. Naštěstí se tento případ netýká rekonstrukce zámeckého pivovaru v Litomyšli.

Šli byste do projektu znovu? Jaká byla osobní motivace realizátorů? Splnila se vaše očekávání a cíle stanovené projektem? Jak s odstupem doby vnímáte rekonstrukci objektu, jeho fungování a vaši účast v projektu?

Realizaci projektu byla zachráněna významná část památky UNESCO. Již delší dobu se v Litomyšli snažíme o rozvoj kongresové turistiky a tento

projekt tomu významně pomohl. Do Litomyšle přijíždějí návštěvníci z celého světa, kteří by se sem jinak zcela jistě nikdy nepodívali. Díky členům hnutí YMCA se Litomyšl opravdu stává „evropským městem mladých“. Tento projekt nastartoval nutné oživení zámeckého návrší. Díky koncertům a spolkovému životu se na zámecké návrší dostávají i obyvatelé z podzámčí. Věříme, že na rekonstrukci zámeckého pivovaru v nejbližší době naváže revitalizace dalších objektů zámeckého návrší. Již dnes navrhuje citlivou rekonstrukci celého území několik architektonických kanceláří.

A jestli je to jednoduché? Ale vůbec ne! Jsou to velmi těžce získané peníze, které se složitě investují a komplikovaně vyúčtovávají. Jde však o velkou šanci, kterou prostě nelze nezkusit využít.

Rozhovor s Ing. Michaelou Severovou, vedoucí odboru kultury a cestovního ruchu MěÚ Litomyšl, výkonnou ředitelkou sdružení České dědictví UNESCO

Jak je to s naplňováním projektu dnes?

Po kolaudaci město společně s Evropskou aliancí YMCA založilo společnost o.p.s., jejímž cílem bylo, aby se začala starat o tento areál, který měl být finančně samostatný. Takže tento objekt provozuje společnost. Část příjmů jde z ubytování a část z konferenčních místností, které se pronajímají. Cílem, který správní rada měla, bylo, aby

první rok skončil na nule. Ve správně radě jsou totiž i odborníci z firem, kteří trochu strašili, že se každé školicí centrum musí první tři roky dotovat. Nicméně když jsme skočili s malým ziskem, byl to obrovský úspěch. Ukázalo se, že jsme životaschopní a že nepotřebujeme externí zdroje. Letos se nám podařilo služby rozšířit, po ročním fungování už se o nás ví. Konečná bilance

je tedy velice dobrá. Co se týká obsazenosti a vytížení, jsme v Litomyšli na průměru. Samozřejmě, že bychom si přáli větší vytíženost, ale to není tím, že jsme noví, je to dané městem (návštěvností a poptávkou po službách).

To, že má objekt daný charakter, má ovšem i své nevýhody. Musíme lidi učit, že je i pro jednotlivce, protože když se řekne Evropské školicí centrum, má hodně lidí pocit, že je to objekt pro skupiny. Všude publikujeme a učíme lidi, aby sem chodili. Pro firmy jsou i mrtvé sezony, leden, únor a prázdniny, a proto jsme začali nabízet služby i jednotlivcům. Rok 2008 byl tedy

úspěšnější než rok 2007, ale ještě to není úplně tak, jak bychom chtěli. Ale tím, že je v tom účastna YMCA a Smetanova Litomyšl, jsme se dostali brzo na vyšší úroveň.

My se netváříme konkurenčně. Každé dva roky je valná hromada Evropské aliance YMCA v Litomyšli. To představuje 150–200 lidí a my máme kapacitu pro 55 osob, takže využíváme i ubytování a služby ve městě. Kromě toho 2x až 3x za rok nabízíme při pořádání různých kongresů účastníkům ubytování, a zase využíváme i možnosti ve městě. A to přináší městu další zisk...

Jak vše vnímají obyvatelé Litomyšle? Jaké jsou ohlasy lidí?

Ohlasy jsou příznivé a lidé jsou na rekonstrukci objektu i nabídku realizovaných kulturních a společenských akcí hrdí. Vědí, že objekt neslouží jen externím klientům – tato skutečnost je navíc také prezentována v médiích.

Naším cílem je přivést sem co nejvíce lidí. Centrum Litomyšle se teď přesouvá od Smetanova domu z dolní části města sem, do areálu zámku.

V dolní části města se konají jazzové koncerty a divadla, ale zde jsou často kongresy, a hlavně tu mohou být privátní setkání a akce. Počítáme i se svaatební turistikou, v létě jsme tu měli svatby každou sobotu.

Ohlasy obyvatel Litomyšle jsou příznivé. Do areálu zámku se pomalu přesouvá kulturní centrum města, v červnu jsme např. hostili Mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl 2008.

SLOVO TVŮRCŮ NA ZÁVĚR...

Ing. arch. Josef Pleskot

„Architektura musí být společností žádaná a také objednávaná.“

Hlavní principy návrhu:

1. Nezničit intaktnost působení památkového objektu (památky průmyslové architektury). K tomu využít všechny dochované konstrukce i jejich zbytky.
2. Novými architektonickými prvky nenásilně deklarovat novou funkci a nové využití objektu.
3. Zabránit homogenizaci historických odkazů a nových zásahů – udržet správnou proporci mezi starým a novým.

4. Západní fasádě vrátit ztracenou monumentalitu a význam dominantní barokní kompozice.

5. Na úkor architektonicko-výtvarných a památkářských předsudků neoslabovat možnosti nového smysluplného funkčního využívání.

6. Kvalitativní proměnou objektu posílit a ovlivnit i kvalitu přiléhajícího městského prostředí.

Ing. Jana Vohralíková, generální sekretářka YMCA v ČR

„Velkým štěstím bylo, že jsme na cestě k realizaci projektu potkali citlivého a moudrého architekta, osvíceného památkáře s pochopením pro využití památek a nakonec i partnerství města a Evropské aliance YMCA. Ani omezené množství peněz, sebelépe opravené památky dle nejmodernějších pohledů odborníků, dlouhé řady návštěvníků chtivých odborných výkladů nevnese život do památek. Na konci budou jen krásné, ale mrtvé

domy, které takhle jistě nikdo v dávnych dobách nestavěl. A tak hledejme odvážná partnerství, respektujme moudrá odborná stanoviska a budme plni nespokojenosti, která pracuje, a mějme dostatek vytrvalosti překonávat překážky. Výsledek se dozajista dostaví. Jak ukazuje příklad Litomyšle, na konci příběhu je památka, která žije.“

Mgr. Petr Štoncner, památkář, historik umění

„Příběh každé historické stavby je jedinečný a neopakovatelný, stejně jako příběhy lidí, kteří ji postavili a po staletí užívali. Významná část historických staveb byla postavena s pokorou k pozemskému životu a s vírou k věčnosti božího světa. Téma nového života památek je zásadním tématem pro jejich existenci. Není to ale téma nové. Řeší se minimálně od doby, kdy si společnost uvědomila pojem památka a rozpor mezi reálným a chtěným životem. Hledání cest nového života památek není procesem jednoduchého a prvoplánového rozhodnutí. Je to proces pochopení ducha stavby, smyslu její existence a její kontinuity. Je to proces uvědomění si pomíjivosti a zároveň věčnosti lidského života. Nové využití nesmí památku ponižovat a zesměšňovat. Památce musí zůstat nejenom krása vnější formy, ale i krása jejího vnitřního duchovního obsahu a poselství. Z výsledku adaptace zámeckého pivovaru v Litomyšli se nedá udělat jednoznačný návod, jak v obdobných situacích postupovat. Obsah i forma nového využití se podřídily dochovanému stavu. Výsledek budiž důkazem toho, že spolupráce na základě vzájemného respektu, prvotního vymezení si možností a věčné diskuse je

životaschopná. Harmonicky se zde propojilo staré s novým ku prospěchu stavby i života v jejím okolí. Stejně jako každé zboží má svého kupce, má každá památka své smysluplné využití. Záleží pouze na okolnostech a čase.“

Slavnostní otevření Evropského školicího centra proběhlo druhý víkend v září 2006, kdy se každoročně koná Den otevřených dveří památek. Součástí programu byla i ekumenická bohoslužba v prostorách nově opravené kaple.

Konzultace, autorské sestavení publikace, design a produkce:
© B.I.G. Prague, 2008

Fotografie:
B.I.G. Prague, YMCA Litomyšl, 2008

